

ლათინური ამერიკის რეგიონის ენარეგოპოლიტიკა: ალტერნატიული ენარეგის მოპოვებისა და გამოყენების პარამეტრები

ამზა ჩარგაზია, ნესტან ჯაჭვლიანი,
თსუ ბალაკავრიანის სტუდენტები

რეზიუმე

ლათინური ამერიკა ენერგეტიკულად მდიდარ რეგიონს წარმოადგენს. ბოლო ხანებში, რეგიონში არსებობს განსაკუთრებული ინტერესი ალტერნატიული ენერგიის წარმოებისადმი. გარკვეული ქვეყნები (მაგ. ჩილე, კოსტა რიკა, ურუგვაი და სხვ.) ქმნიან შესაფერის საკანონმდებლო ბაზას იმისათვის, რომ ზუსტად შესრულდეს დასახული მიზანი ალტერნატიული ენერგიის წილის ზრდისა. უნდა აღინიშნოს კოსტა რიკის მაგალითი, რომელიც უკვე 8 თვეზე მეტია, რაც მთლიანად განახლებად ენერგიაზე მუშაობს. ლათინური ამერიკის მაჩვენებლები მთამბეჭდავია, მაგრამ რეგიონში არსებობს ისეთი გარემოებები, რომელიც ხელს უშლის ამ დარგის განვითარებას, კერძოდ, უკვე არსებული ენერგეტიკული კონფიგურაცია და ამ სფეროში არსებული ენერგეტიკული ურთიერთობები ქვეყნებს შორის. უფრო მეტიც, შეინიშნება სკეპტიკურობა ალტერნატიული ენერგიის ხარჯებისა და სტაბილურობისადმი. მიუხედავად ამისა, ლათინურ ამერიკაში ამ მხრივ ვითარება უმჯობესდება, რაც შეიძლება საერთაშორისო აქტივობებით აიხსნას.

საკვანძო სიტყვები: ლათინური ამერიკა, განახლებადი ენერგია, მზის ენერგია, ბიომასა, კონვენციური ენერგია, ენერგეტიკული პოლიტიკა.

შესავალი

ლათინური ამერიკის რეგიონი ენერგორესურსებით მდიდარ რეგიონს წარმოადგენს. მაგალითისთვის, „ალ ჯაზირას“ ინტერნეტგამოცემის მიხედვით, 2011 წლისთვის ლათინური ამერიკა მსოფლიო ნავთობის მარაგის 1/5-ს ფლობდა. ვენესუელის

რეზერვები გაიზარდა 297 მილიარდ ბარელამდე მძიმე ნავთობის აღმოჩენით ორინოკოს სარტყელის რეგიონში, ხოლო ამასთან ბრაზილიის ნავთობის მოცულობაც იმატებს (Ortiz, 2011). მიუხედავად იმისა, რომ რეგიონი სასარგებლო წიაღისეულით მდიდარია, აქ მკვეთრად იზრდება ალტერნატიული ენერგიის წყაროებისადმი ინტერესი. ჟურნალ „ეკონომისტის“ მიხედვით, ლათინური ამერიკა უახლოეს მომავალში გახდება ლიდერი ალტერნატიული ენერგიის წარმოებაში (Bello, 2016). ამ რეგიონის პერსპექტივები მოცემული მიმართულებით მართლაც მზარდია, თუმცა აქვე ჩნდება კითხვა: გახდება თუ არა მართლაც ლათინური ამერიკა ლიდერი ალტერნატიული ენერგიის მოპოვებით და ჩაანაცვლებს თუ არა ეს მიმართულება ისტორიულად განვითარებულ პოლიტიკურ-ენერგეტიკულ კონფიგურაციას რეგიონში (რისი მაგალითიცაა ვენესუელის მიერ წარმოებული „ნავთობის დიპლომატია“)? მოცემულ კითხვაზე პასუხი ცალსახა ვერ იქნება იმის გათვალისწინებით, რომ სამომავლო პერსპექტივებზე საუბარი ყოველთვის სათუთაა, მაგრამ დღეს არსებული რეალობის გათვალისწინებით შეგვიძლია, გარკვეული დასკვნები გავაკეთოთ.

ძირითადი ნაწილი

ლათინურ ამერიკაში უკვე წარმატებით განხორციელდა რამდენიმე ალტერნატიული ენერგიის პროექტი. ერთ-ერთი თვალსაჩინო მაგალითია ჩილეს დედაქალაქ სანტიაგოდან 600კმ-ით დაშორებული მზის ენერგიის სადგური „ელ რომერო“, რომელიც ატაკამას უდაბნოში მდებარეობს და 775 000 მზის პანელისგან შედგება. მოცემული სადგურის ხარჯები ესპანურმა კომპანია ACCIONA Energía-მ გაიღო, კერძოდ, ჩაიღო \$343 მილიონის ინვესტიცია. 2017 წლის აპრილისთვის ის 196 მეგავატ ელექტროენერგიას გამოიმუშავებს, რაც საკმარისია მილიონიანი ქალაქის ელექტროენერგიით მოსამარაგებლად. რეგიონში ჩილეს გარდა აღსანიშნავია კოსტა რიკის მაგალითიც, რომელიც უკვე 8 თვეზე მეტია, რაც მთლიანად სუფთა, განახლებად ენერგიას მოიხმარს. მას მოჰყვება ურუგვაი, რომელიც თითქმის მიუახლოვდა კოსტა რიკის მაჩვენებლებს. როგორც IEA (International Energy Agency) იუწყება, ლათინურმა ამერიკამ 2016 წელს თავისი ენერგიის 53%

განახლებადი წყაროებიდან აწარმოა, შედარებისთვის, მსოფლიოს საშუალო მონაცემი 22%-ია (Bello, 2016).

ეჭვგარეშეა, რომ ბოლო ათწლეულის განმავლობაში, თანამედროვე მსოფლიო განახლებადი ენერგიისკენ ტრანზიციის პროცესშია. 2015 წელს „განახლებადი ენერგიის ინვესტიციების გლობალური ტრენდების“ მიერ გამოცემული ყოველწლიური ანგარიშის მიხედვით, მსოფლიოში ინვესტიციებმა განახლებადი ენერგიის სექტორში 2004-2014 წლებში \$2 ტრილიონზე მეტი შეადგინა, საიდანაც მხოლოდ 2014 წელს \$270 მილიარდის ინვესტიცია განხორციელდა. ამ მასშტაბურ პროცესში ლათინური ამერიკის წილი საკმაოდ დიდია (Candiales, 2015).

იმისათვის, რომ უკეთ აღვიქვათ რეგიონის პოტენციალი ამ სფეროში, ქვემოთ განხილული იქნება ის, თუ რა მდგომარეობა უკანასკნელ წლებში ენერგეტიკის სფეროში და რა როლს თამაშობს განახლებადი ენერგია ცალკეული ქვეყნების რეალობაში **Norton Rose Fulbright**-ის 2016 წლის ანგარიშის მიხედვით.

არგენტინა

არგენტინაში 2015 წელს ენერგიის გენერირების 54% გაზზე მოდიოდა. ლათინური ამერიკის რეგიონში ის ენერგიის ბაზარზე სიდიდით მესამე ქვეყანაა. თუმცა არგენტინის კანონ No. 21,191 მიხედვით, ელექტროენერგიის წარმოება განახლებადი ენერგიის წყაროებიდან წარმოადგენს საზოგადო ინტერესის სფეროს და შესაბამისად, 2017 წლის ბოლოს ეროვნული ენერგეტიკის 8% უნდა იყოს სწორედ ამ წყაროებიდან მოწოდებული. არგენტინამ დაისახა გრძელვადიანი მიზანი, რის შედეგადაც 2025 წლისთვის ენერგიის მოთხოვნის 20% განახლებადი ენერგიის წყაროებიდან უნდა იყოს მოწოდებული. არგენტინას გააჩნია სერიოზული პოტენციალი ქარის, მზისა და ბიომასის გამოყენებით. გლობალური გამოცდილება აჩვენებს, რომ ქარის საშუალო სიჩქარე 5მ/წმ ან უფრო მეტი, ქმნის ქარის ენერგიის გენერირების საშუალებას. არგენტინის ტერიტორიის დაახლოებით 70%-ზე ქარის საშუალო სიჩქარე არის 6მ/წმ ან მეტი მაშინ, როცა პატაგონიის მიდამოებში ის 9მ/წმ-საც აღწევს. არგენტინას გააჩნია იმის შესაძლებლობა, რომ გახდეს რეგიონის ლიდერი ამ ტექნოლოგიაში.

ბრაზილია

ბრაზილიას აქვს კარგად განვითარებული ჰიდრო და სხვა განახლებადი ენერგიის სექტორი, რომელიც მთლიანი შიდა ენერგიის მოხმარების 39%-ს შეადგენს. მიუხედავად ამისა, მას გააჩნია გამოუყენებელი პოტენციური ქარისა და მზის ენერგიის სფეროებში. ბრაზილიას მიიჩნევენ, როგორც ერთ-ერთ ყველაზე მიმზიდველ ბაზარს ნაკლებად დამაბინძურებელი ენერგიის წარმოების სფეროში ინვესტიციებისათვის. The Bloomberg Climate-scope-ის ანგარიშის მიხედვით, ბრაზილია მსოფლიოში მეორე ქვეყანაა მისი ბაზრის მიმზიდველობის მიხედვით, ხოლო EY Renewable Energy Country Attractiveness Index-ის მიხედვით, ბრაზილია 40 ქვეყნიდან მეცხრე ადგილზეა (ლათინური ამერიკის რეგიონში ის საუკეთესოდ შეფასდა). არგენტინისგან განსხვავებით, არ არსებობს ალტერნატიული ენერგიის ზრდისთვის კანონში გაცხადებული მიზნები. მიუხედავად ამისა, ის მაინც გეგმავს 2030 წლისთვის არა-ჰიდრო განახლებადი ენერგიის წყაროების წილის 20%-მდე გაზრდას. როგორც აღინიშნა, ბრაზილიას აქვს დიდი პოტენციური ქარის ენერგიის მიმართულებით. სწორედ ეს სექტორი იზიდავს ინვესტორების უმეტესობას, რადგან პოტენციური წარმოუდგენლად დიდია და შეადგენს 300 გიგავატს. 2009-2014 წლებში ქარის ენერგიის წარმოება გაიზარდა 891%-ით და 2014 წელს განახლებადი ენერგიის სფეროში ჩადებული ინვესტიციების 84% სწორედ აქ განაწილდა. 2015 წლის ბოლოს დამონტაჟდა 281 ერთეული ქარის ტურბინა, რომელიც დაახლოებით 7.1 გიგავატს გამოიმუშავებს. ეს მაჩვენებელი რომ შევადაროთ BRIC-ის ისეთ ქვეყნებს, როგორიცაა ინდოეთი (20 გიგავატი) და ჩინეთი (90 გიგავატი), აშკარად ჩანს, რომ ბრაზილიას აქვს დიდი გამოუყენებელი პოტენციური ამ მიმართულებით.

ჩილე

ჩილეს განახლებადი ენერგიის წყაროების ბაზრის ნახალისება წარმოადგენს სახელმწიფოს ერთ-ერთ პრეროგატივას. 2014 წლის აგვისტოში, მთავრობამ გასცა 76 დოკუმენტი, რომელიც საშუალებას აძლევს 30 კომპანიას, განავითაროს 3.1 გიგავატი

ქარისა და მზის ენერგიის პროექტები. ამავე დროისთვის, უკვე არსებული განახლებადი ენერგიის მოცულობა მთლიანი ენერგეტიკული მოცულობის 8.7%-ს შეადგენდა, მაშინ, როდესაც 2015 წლის აგვისტოსთვის (ზუსტად ერთ წელიწადში) ეს მონაცემი 11.24%-მდე გაიზარდა. მთავრობა გეგმავს განახლებადი ენერგიის წარმოების წილის გაზრდას 20%-მდე 2025 წლისთვის. ჩილეს მზარდი მიმზიდველობა განახლებადი ენერგიის წყაროებში ნათლად აისახება EY Renewable Energy Country Attractiveness Index-ის მონაცემებში, როდესაც 2013 წლის თებერვალში ის 33-ე პოზიციაზე იყო, ხოლო 2015 წლის სექტემბრისთვის მეცხრე ადგილი დაიკავა. მეორე გავლენიანმა ორგანიზაციამ Business Monitor International-მა თავის ბოლო Power Risk-ის შეფასებისას ჩილეს მიანიჭა მეორე ადგილი ენერგიის ბაზარზე რეგიონში (მექსიკის შემდეგ). ეს ყველაფერი იმის შედეგია, რომ მთავრობა ქმნის მიმზიდველ საკანონმდებლო ბაზისს ბიზნესისთვის, რათა ქვეყანაში არ შეიქმნას დამატებითი დაბრკოლებები სამთავრობო სექტორის მხრიდან.

მექსიკა

მექსიკაში განახლებადი ენერგიის წარმოების პერსპექტივები ყურადღების ცენტრშია მას შემდეგ, რაც ქვეყნის ენერგეტიკული სექტორი სახელმწიფო კომპანია CFE-ს მიერ იყო მონოპოლიზებული, რაც ზღუდავდა კერძო ჩართულობას 75 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში. დიდი ხნის მოლოდინის შემდეგ, 2013 წლის დეკემბერში დამტკიცდა ახალი კონსტიტუციური რეფორმა, რომელმაც კერძო ინვესტიციების ლიბერალიზაციას შეუწყო ხელი და ენერგეტიკის სექტორი გარდაქმნა კონკურენტუნარიან ბაზრად. ამის შემდეგ, 2014 წელს მთლიანმა ინვესტიციებმა ამ სექტორში შეადგინა \$2.4 მილიარდი („ამერიკის საერთაშორისო ვაჭრობის ადმინისტრაციის“ ინფორმაციით). მექსიკაში განახლებადი ენერგიის სექტორის განვითარების მთავარი ინსტრუმენტია 2008 წელს მიღებული კანონი „განახლებადი ენერგიის განვითარებისა და ენერგიის ტრანზიციის ფინანსირების შესახებ“ (Law for the Development of Renewable Energy and Energy Transition Financing

LAERFTE). ამ კანონის მიხედვით, მექსიკამ მოახდინა 2013-2017 წლების ენერგიის ეროვნული სტრატეგიის იმპლემენტაცია, რომლის მიხედვით 2014 წლისთვის ენერგიის 35% წილი უნდა მოდიოდეს განახლებად წყაროებზე (იგულისხმება ქარის, მზის, მინი-ჰიდრო, ბიომასის, გეოთერმული და ტალღების ენერგია, ასევე დიდი ჰიდროელექტრო სადგურები და სადაოა, მაგრამ ბირთვული ენერგიაც). მექსიკას აქვს მდიდარი მზის ენერგიის რესურსები, განსაკუთრებით ე.წ. მზის სარტყელის რეგიონში, სადაც მზის გამოსხივება არის უფრო მეტი, ვიდრე 2 200 კილოვატსაათი/კვადრატულ მეტრზე ყოველწლიურად, რაც შედარებისთვის ორჯერ უფრო მეტია, ვიდრე გერმანიის ამჟამინდელი მზის ენერგიის მოცულობა. 2015 წლის აგვისტოში, ქვეყნის მზის ენერგიის ასოციაციამ (ANES) 2025 წლისთვის დააანონსა 3 გიგავატი მზის ენერგიის წარმოება.

ურუგვაი

მაღალი მშპ-ისა და ენერგიის ინდუსტრიული მოხმარების ზრდის შედეგად, ურუგვაის მოთხოვნა ენერგიაზე განუწყვეტლივ იზრდება. ქვეყანას არ გააჩნია საკუთარი ეროვნული სასარგებლო წიაღისეული და ვინაიდან მას აქვს ჰიდროელექტრო სადგურები, ისინი ვერ ფუნქციონირებენ წელიწადის მშრალ პერიოდში, რაც აიძულებს ქვეყანას, შეისყიდოს ელექტროენერგია არგენტინისგან დაახლოებით \$400-ად ერთ მეგავატ-საათზე. 2008 წელს, ნაციონალურმა კონგრესმა განსაზღვრა „ურუგვაის ენერგეტიკული პოლიტიკა“ (Política Energética Uruguay 2030) 2030 წლისთვის, რომლის მიხედვითაც 2015 წელს ენერგიის მოთხოვნის 15% უნდა დაკმაყოფილებულიყო განახლებადი წყაროებიდან (ქარის, ბიომასის და მიკრო-ჰიდრო პროექტები). უკვე 2013 წელს მოცემული მიზანი გადაიხედა და მთავრობის ამბიციური მიზანი უკვე 90% გახდა 2015 წლისთვის. თუმცა, 2015 წლის ივნისში, გონსალო კასარავილას, სახელმწიფო მფლობელობაში მყოფ ელექტროსადგურ UTE-ს თავმჯდომარის, განცხადებით, ამ სამიზნე წერტილმა 2016 წლის ბოლოსკენ გადაინია. ურუგვაის აქვს უზარმაზარი ქარის რესურსები და ის 2014 წელს „მსოფლიო ქარის ენერგიის ასო-

ციაციამ“ დაასახელა ყველაზე სწრაფად მზარდ ქარის ენერგიის ბაზრად. ქვეყანა აწარმოებს 600 მეგავატ ენერგიას და დამატებითი 600 მეგავატის სადგურები ახლა მშენებლობის პროცესშია. EY Renewable Energy Country Attractiveness Index-ის წინასწარი გათვლებით, ურუგვაი გახდება ქარის ენერგიის გლობალური ლიდერი, რადგან მთლიანი ენერგიის მოცულობა 2017 წელს მიაღწევს 30%-ს. UTE-ს განცხადებით, ქვეყანა შეძლებს, აწარმოოს თავისი ენერგიის 38% ქარის წყაროებიდან 2017 წლის ბოლოსთვის. ქვეყნის მთავრობა ხელს უწყობს ასევე ოკეანის მიღმა არსებული კომპანიების შემოსვლას (მაგალითად, ქვეყანაში უკვე არის Nordex და Gamesa). აუქციონების საშუალებით, 2013 წელს დაახლოებით 21 პროექტი დაჯილდოვდა კონტრაქტებით. დაახლოებით \$2 მილიარდი დაიხარჯება ქარის ენერგიის სადგურის ასაშენებლად, რაც ქვეყნის ისტორიაში იქნება ყველაზე დიდი ინვესტიცია. 2014 წლის მარტში დასრულდა 140 მეგავატიანი პამპას ქარის ენერგიის სადგური, რომელმაც მუშაობა დაიწყო 2016 წელს და გახდა ყველაზე დიდი სადგური ქვეყანაში. გარდა ქარისა და ბიომასისა, ქვეყანაში ასევე არის საკმარისი მზის გამოსხივება. UTE-ს განცხადებით, „Plan Solar“-ის ფარგლებში, 2013 წელს მზის გამოსხივებით წარმოებული ენერგია 362 მეგავატ/საათიდან გაიზარდა 653 მეგავატ/საათამდე 2014 წელს (Norton Rose Fulbright, 2016).

ზემოთ მოცემული ცალკეული ქვეყნების მოკლე მიმოხილვა მართლაც შთამბეჭდავია, ვინაიდან რეგიონში განახლებადი ენერგიის წარმოებისთვის ყველა შესაძლო რესურსი არსებობს. თუმცა, სინამდვილეში სიტუაცია ამ მხრივ არ არის ისეთი პოზიტიური ან ოპტიმისტური, როგორც გვეჩვენება, ან როგორც ზოგიერთი სტატისტიკური მონაცემები გვიბიძგებს, რომ დავიჯეროთ. არსებობს არაერთი პრობლემა, რომელიც უკავშირდება განახლებადი ენერგიის იმპლემენტაციასა და მათ გავლენას გარესამყაროსა და საზოგადოებაზე (Wharton, 2016). ამ კონტექსტში, მთავარ პრობლემას წარმოადგენს რეგიონში არსებული ენერგეტიკული განვითარების პოლიტიკა. უმეტეს შემთხვევაში, ენერგეტიკის პოლიტიკამ და სტრატეგიებმა ლათინური ამერიკის ქვეყნებში გამოიწვია განახლებადი ენერგიის წარმოება, ვინაიდან ეს საკ-

მაოდ ძვირი ჯდება ან ქვეყანას არ გააჩნია მათი იმპლემენტაციის შესაძლებლობა. მას შემდეგ, რაც რეგიონში აღმოაჩინეს დიდი რაოდენობით ნავთობი, გაზი და დანერგეს ჰიდროენერგიის მოპოვება, ამან გახადა 'კონვენციური' ენერგიის წყაროების გამოყენება უფრო მარტივი, იაფი და ტექნიკურად შესაძლებელი, ვიდრე განახლებადი ენერგიის მომპოვებელ ტექნოლოგიებში ინვესტიციისას იქნებოდა. სხვა, უფრო გავრცელებული ახსნა არის ის, რომ განახლებადი ენერგიის გამოყენების განვითარება რეგიონში ძლიერი აქტორების ინტერესებს ეწინააღმდეგება, განსაკუთრებით დიდი ენერგეტიკული კონცერნების. შესაბამისად, დღეს ლათინური ამერიკის განახლებადი ენერგიის სექტორში დომინირებს ამგვარი ენერგიის მხოლოდ ორი ფორმა: ჰიდრო და ბიოსანვავი, რომელიც შესაბამისად ქმნის მთელი განახლებადი ენერგიის 36% და 62%-ის წილს. განახლებადი ენერგიის სხვა წყაროები მთლიანი ენერგიის წარმოების მხოლოდ 1.4%-ს შეადგენს. პრობლემა იმაში მდგომარეობს, რომ ენერგიის ეს ორი ფორმა ყოველთვის არ არის ადეკვატური და ხშირად კითხვის ნიშნის ქვეშ დგება მათი "განახლებადობა" და "სტაბილურობა" (Janssen & Rutz, 2011). პირველ რიგში, ჰიდროენერგიის ასეთი ფართო გამოყენება აიხსნება ლათინური ამერიკის ქვეყნების სურვილით, იყვნენ უფრო ნაკლებად დამოკიდებული სასარგებლო წიაღისეულზე. ისეთ ქვეყნებში, როგორიცაა ბრაზილია, პარაგვაი და ცენტრალური ამერიკის თითქმის ყველა ქვეყანა, ამ ენერგიის წილი 90%-ია. ამან შექმნა გარკვეული პრობლემები, კერძოდ, როდესაც შედარებით მშრალი პერიოდია, ენერგიის გამომუშავების მასშტაბები მკვეთრად ეცემა. უფრო მეტიც, ჰიდროენერგიის წარმოებამ გამოიწვია გარემოს პრობლემები ამაზონის ტროპიკულ ტყეებში. მაგალითისთვის, ტუკურუს ჰიდროელექტრო სადგურმა დატბორა დაახლოებით 2 400 კვადრატული მეტრი ფართობის ტროპიკული ტყე და გამოიწვია 30 000-მდე ადგილობრივის იძულებითი მიგრაცია საკუთარი ტრადიციული საცხოვრებლიდან (Fearnside, 2011). რაც შეეხება ბიოსანვავს, მისი წილი განახლებადი ენერგიის წყაროებში ეცემა რეგიონალურ დონეზე იმ მარტივი მიზეზის გამო, რომ სტატისტიკური მონაცემები არ განასხვავებს ტრადიციულ

და ინდუსტრიულ/თანამედროვე ბიოსანვავს. ტრადიციულ ბიოსანვავში იგულისხმება ენერგიის ისტორიული მოხმარება (მაგ. შემის ან ბალახის წვით გათბობა), მაშინ, როდესაც ინდუსტრიული/თანამედროვე ფორმები გულისხმობს ისეთი ბიოსანვავის წარმოებას, როგორიცაა ეთანოლი და შაქრის ლერწამი. ორივე ბიოსანვავის სახეობა არაერთი არასამთავრობო ორგანიზაციის, სამოქალაქო ჯგუფისა და კონკრეტული მთავრობების წარმომადგენლების კრიტიკის ქვეშ მოექცა. მთავარი არგუმენტი არის ის, რომ ინდუსტრიული ბიოსანვავი არ ამცირებს სათბურის ეფექტის გამომწვევ გაზებს და გარემოს უქმნის საფრთხეს მაშინ, როდესაც ტრადიციული ბიოსანვავის მოპოვება ტყეების გაჩეხვას იწვევს. შესაბამისად, ცხადია, რომ დღევანდელი სიტუაცია განახლებადი ენერგიის წყაროებთან დაკავშირებით ლათინურ ამერიკაში უფრო ცუდია, ვიდრე ეს ერთი შეხედვით ჩანს (Meisen & Krumpel, 2009).

დასკვნა

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ ლათინური ამერიკის რეგიონში განახლებადი ენერგიის მოპოვება ერთ-ერთი პრეროგატივაა. ქვეყნების გარკვეული ნაწილი (მაგ. ჩილე, კოსტა რიკა და სხვ.) ასეთი ენერგიის წყაროებს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს და ქვეყნის განვითარებისთვის აუცილებელ ინსტრუმენტად სახავს. თანაც, რეგიონი გახლავთ უნიკალური იმით, რომ განახლებადი ენერგიის არაერთი წყაროსთვის არის შესაფერისი, რაც მსოფლიოს სხვა რეგიონებს არ გააჩნიათ (მაგ. მზის, ჰიდრო, ქარის ენერგია, ბიომასა და სხვ.). თუმცა, მიუხედავად პოტენციალისა, რეგიონში არსებული ენერგეტიკული პოტენციალის ცვლილების მიმართ სკეპტიციზმი შეინიშნება. ე. წ. “კონვენციური” ენერგიის წყაროები (ნავთობი და გაზი) დღემდე რჩება მთავარ მამოძრავებლად, რასაც ხელს უწყობენ დიდი ენერგეტიკული კომპანიები. თანაც უნდა აღინიშნოს განახლებადი ენერგიის წყაროების წილის სიმცირე იმასთან შედარებით, თუ რა პოტენციალი გააჩნიათ ქვეყნებს. შესაბამისად, რთულია არსებული პირობების შეცვლა. ამის საპირისპიროდ, გაზრდილი ინვესტიციები

იძლევა იმის ვარაუდის საშუალებას, რომ განახლებადი ენერგია გახდება რეგიონში ტრენდი და მონინავე, ვინაიდან ეს მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებთან თანხვედრაშია. ლათინური ამერიკის ენერგეტიკული პოლიტიკის კომპლექსურობიდან გამომდინარე, განახლებადი ენერგია მაინც მნიშვნელოვანი საკითხია როგორც რეგიონში, ასევე საერთაშორისო სისტემაში.

REFERENCES:

1. Bello. (2016, December 10). The Power of the Andean sun. Retrieved from The Economist: <http://www.economist.com/news/americas/21711307-power-andean-sun-latin-america-set-become-leader-alternative-energy>
2. Candiales, C. (2015, August 19). Why Renewable Energy in Latin America is a Winner. Retrieved from Renewable Energy World: <http://www.renewableenergyworld.com/articles/2015/08/why-renewable-energy-in-latin-america-is-a-winner.html>
3. Fearnside, P. (2011, March). Environmental Impacts of Brazil's Tucuruí Dam: Unlearned Lessons for Hydroelectric Development in Amazonia. *Environmental Management*, pp. 377-396.
4. Janssen, R., & Rutz, D. D. (2011, October). Sustainability of biofuels in Latin America: Risks and opportunities. *Energy Policy*, pp. 5717-5725.
5. Meisen, P., & Krumpel, S. (2009, December). Renewable Energy Potential of Latin America. Retrieved from Global Energy Network Institute: http://www.geni.org/globalenergy/research/renewable-energy-potential-of-latin-america/Potential%20of%20Renewables%20in%20Latin%20America-edited-12-16%20_Letter_.pdf
6. Norton Rose Fulbright. (2016). Renewable energy in Latin America. London: Norton Rose Fulbright. Retrieved from <http://www.norton-rosefulbright.com/files/renewable-energy-in-latin-america-134675.pdf>
7. Ortiz, G. (2011, July 16). Latin America holds one fifth of world's oil. Retrieved from Al Jazeera: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2011/07/201171613719358164.html>

8. Wharton. (2016, August 19). The Bright Outlook for Renewable Energy in Latin America. Retrieved from Wharton - University of Pennsylvania: <http://knowledge.wharton.upenn.edu/article/bright-outlook-renewable-energy-latin-america/>

THE ENERGY POLICY OF LATIN AMERICA: PERSPECTIVES OF GENERATING AND EXPLOITING OF ALTERNATIVE ENERGY SOURCES

Amza Chargazia, Nestan Jachvliani,
Bachelor Students, TSU

RESUME

The region of Latin America is one of the energetically richest regions worldwide. Recently, there is a wide interest toward using and producing the alternative sources of energy. Some of the countries in the region (for instance, Chile, Costa Rica, Uruguay and etc.) create the suitable legislative basis for fulfilling the aim of increasing the alternative energy exploitation. The remarkable example is Costa Rica, which ran purely on renewable power for last 8 months in 2016. The rates in Latin America are impressive, but there are occasions that obstruct the development of this sphere, thus, the existing energy configuration (aka ‘conventional’ energy) and the relations between countries in the region. Moreover, there is a serious skepticism towards the expenses and stability of alternative energy resources (for example, the suitable natural condition). Nevertheless, the general situation in Latin America is being improved and this process can be explained by the global activities and interests towards using pure energy sources.

Keywords: Latin America, renewable energy sources, solar energy, biomass, ‘conventional’ energy, energy policy.